

Korszerű épületet a Parlament mellé!

Vita a Hazafias Népfrent budapesti fórumán a Kossuth Lajos tér foghijának beépítéséről

A Hazafias Népfrent budapesti fórumán megtárgyalják időről időre a főváros fejlesztési tervének egy-egy fontos kérdését. Szóba került már a közlekedés korszerűsítése, beszélték a lakásépítkezésről és legutóbb az új Nemzeti Színház építésének kérdése körül alakult ki hasznos vita.

Hétfő délután a Kossuth Lajos tér üresen álló telkének beépítéséről esett szó a népfrent budapesti fórumán. Azt tervezik ugyanis, hogy a tér 6—7—8-as számú üres telkére korszerű irodaházat emelnek. Többen azonban aggódnak amiatt, hogy egy ilyen irodaház teljesen megbontja a tér klasszikus jellegű összhangját, s ezért nagyon meg kell gondolni, milyen épület kerül a parlament szomszédságába.

A földalatti állomás fölé

Dr. Reischl Antal egyetemi tanár, a népfrent elnökségének tagja ismertette a vita előtt a problémát. Elmondotta, hogy a lakosság már esztendő óta ostromolja az illetékeseket a Kossuth Lajos téren levő foghijas telek beépítése érdekében. Ez a telek már harminc esztendeje üresen áll, bár már több ízben terveztek ide különböző épületeket. Most alkalom nyílik a beépítésére, tekintettel, hogy a kelet—nyugati metrónak is itt lesz utolsó pesti állomása. Ez teszi a kérdést időszerűvé.

Bemutatta ezután Calmayer Ferenc és Csaba László építészek által készült tervet, amelynek a makettjét is megismerhették a vita résztvevői, építészek, tanárok, mérnökök, nyugdíjasok, akik csaknem valamennyien szívesen hozzászóltak a kérdéshez.

A két építész a Kossuth Lajos térre korszerű üzletházat tervezett. Az épület alatt helyeznék el a földalatti állomását, a földszintjén üzlethelyiségek lennének, a hátsó épületrészben kiállítási termet rendeznének be, hat szintjén pedig irodákat.

Calmayer, az épület egyik tervezője elmondotta, az elsődleges cél az volt, hogy funkcionáló épületet emeljenek ezen a foghijon. A tervezésnél figyelembe vették a Parlament épületének a közelségét, a tér többi műemlék jellegű épületét is, nem utolsósorban pedig a hatalmas teret, amely nagyságát tekintve egyedülálló.

A legegyszerűbb építészeti nyelven

Kifejtette az épülettel kapcsolatban, hogy annak homlokzatán nem ugyanazok a motívumok dominálnak, mint a tér többi épületének homlokzatán. Nem ablak-architektúrával dolgoztak, mert szerintük akármilyen motívumkeresés megbontaná a tér körül elhelyezkedő épületek egységét. Azért arra törekedtek, hogy homlokzati csipkétzet jelentkezzék. E célból több külföldi építkezést is tanulmányoztak. A gyakorlat azt mutatja, hogy ez a legjobban bevált építési mód. Arra törekedtek, hogy a legegyszerűbb építészeti nyelven próbálják megoldani azt a feladatot, amelyet a Parlament közelége jelent.

Harrer Ferenc képviselő volt az első hozzászóló. Kifejtette, hogy már húsz évvel ezelőtt is problémába ütközött a foghij beépítése, s ezért jó, hogy ezt most vitára bocsátják.

Többen annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy le kellene bontani a foghij melletti épületet, a Hüttl-féle házat, amely ma házasságkötő terem. A kapcsolódás az újonnan tervezett épület és a régi ház között ugyanis nem jó.

Zöldi Emil építész szerint így, foghijasan a Kossuth Lajos tér olyan, akár egy befejezetlen mondat. Ránk vár az a feladat, hogy befejezzük. Szerinte azonban nem kell mindig a legújabbhoz ragaszkodni, mert nem biztos,

hogy a legújabb divat a legjobb is. A mi korunkat kifejező architektúra illene e helyre, a Parlament szomszédságába. De nagyon vigyázzunk arra, hogy ne a kultúrátlanság köbe öntött emléke maradjon majd az utókorra.

Mi illene a térre?

Eperjesi István gépészmérnök kiemelte, hogy ő mint szemlélő, nem mint szakember szól a kérdéshez. Miért félünk modern épületet emelni a régiak mellé? Talán ezzel elrontjuk az összhatást? — kérdezte.

Reischl professzor közbeszólt, hogy a tér park is, meg térség is, ugyanakkor autóparkoló hely, összeszabdálva kanyargó villamossínekkel, tehát nem mondható városképi egységnek. Heterogén térség inkább, amelynek fő dominánása a Parlament.

Granasztói Pál a korszerű épület mellett foglalt állást, amely szerinte nagyon is illene a műemlék-jellegű épületek közé. Kifejtette, hogy Budapest a legszebb folyammenti nagyváros, amelynek egyik legnagyobb értéke éppen a Parlament elhelyezésében van. A tér szétesés, rossz arányokkal megépített tér, a Parlamenten kívül csak a Földművelésügyi Minisztérium épülete ér valamit. Értéktelen épületek folytatása is értéktelen építkezés lenne! Az a véleménye, hogy ide irodaházat kell emelni szolid eszközökkel, szolid anyagokból.

Vasadi Kovács Lajos a budapesti járókelők véleményének adott hangot. Szerinte ez a tér a magyar történelem utolsó ötven esztendejének legfontosabb központja volt. Arra kell törekedniük az építészeknek, hogy mostani tarkaságát ne színezzék tovább. A régi épületszárnyakhoz való csatlakoztatása a tervezett új épületnek szerinte riasztólag hat.

Beszéljen a saját nyelvünkön!

Többen is a korszerű építkezés mellett szóltak fel, majd az új irodaház társtervezője, Csaba László fejtegette ki véleményét. Az ő felfo-

gása szerint a Kossuth Lajos tér a Vakulj magyar! — tere. Hazugság ott az épületek többsége. Möcsényi Mihály szerint a tér a polgári sznobizmus tévelygéseiben fogant valami és minden épülete elkésett. A vita két variáció körül folyik. Az egyik szerint hozzá kell építeni az új épülettömböt a régi házhoz, a másik szerint el kell választani attól. A feladat: az új épület beszéljen a mi saját nyelvünkön, a ma nyelvén. Javasolta a Hüttl-féle épület lebontását.

Hófer Miklós, Ybl-díjas építész mérnök, az új Nemzeti Színház tervezője is a korszerűség mellett tört lándzsát. Farkasdi Zoltán építész kifejtette, hogy minden kor csak önmagát építheti.

Bartos István, a fővárosi tanács elnökhelyettese szólalt fel ezután. Foglalkozott Budapest más terein levő hasonló problémákkal és kijelentette, hogy amennyiben nem tudunk szépet alkotni, akkor inkább várjunk. Megoldást azonban biztosan találunk! — mondotta és kijelentette, hogy ő is a korszerű mellett van. A Parlament a Duna felől reprezentál, nem is annyira a Kossuth Lajos tér felől, ahová a régi épületek közé illene egy korszerű épület. Azt a lehetőséget, hogy a tér végre beépíthető, nem szabad elszalasztani.

Szilágyi Lajos, a fővárosi tanács építési osztályának vezetője kijelentette, hogy a tanács azon az állásponton van, hogy mindenképpen meg kell birkózni a telek beépítésének problémájával. A régi épület lebontása nehéz probléma. Arra is gondolniuk kell a tervezőknek, hogy a Kossuth Lajos tér az ország szíve. Hűen tükrözik épületei azokat az időket, amikor megépültek. Ebből következően nekünk is olyat kell alkotnunk, ami a mai kort tükrözi.

A késő esti órákig tartó szenvedélyes vitát, amely az emberekbe mélyen gyökerező lokálpatriotizmust bizonyítja, dr. Reischl Antal professzor zárta le. Hangoztatta befejezésül, hogy hasonló vitákat a Hazafias Népfrent a jövőben is rendez majd, hogy a lakosság is hozzá tudjon szólni fővárosa fejlesztéséhez, szepítéséhez.

(i. s.)